



The Model of Civilization-Building Lifestyle from the Point of View of Imam Khamenei's Madzala Al-Aali

**Mohammad-Karim
Hekmat-Ara**

*Assistant Professor of
Strategic Cultural
Management, Amin
University of Police
Sciences, Tehran, Iran.
(Corresponding author).
mk.hekmatara@yahoo.com

Ali Ghaderi

PhD in Cultural Policy,
Institute of Cultural and
Social Studies, Ministry of
Science, Research and
Technology, Tehran, Iran.
Alighaderi1973@gmail.com

Received: 2023/10/08

Accepted: 2024/01/24

DOI:

10.22034/jpcs.2024.1276517.1266



ABSTRACT

Islamic civilization has experienced many ups and downs throughout the history of Islam, but with the dawn of the Islamic revolution in Iran and the Islamic awakening in Muslim countries, it was again taken into consideration, and since the guidance in this direction is the responsibility of the leader of the religious community; Among these, how to play the role of Islamic lifestyle in Islamic civilization is the most important issue among the cultural components for the evolution of the civilization process. The method of conducting this research in terms of purpose is applied, and in terms of the method of doing it, it is of the type of document analysis in the theoretical framework of the position of the Supreme Leader (Madazla-ul-Ali), whose dimensions, components and indicators are the themes of statements and orders that were extracted with the help of MAXQDA software. The findings of the research by analyzing 283 topics from His Holiness' statements into 3 dimensions (insight, behavior, method) and 9 components (requirements of governance in lifestyle, education and training, preventing the influence of enemies, science and knowledge, elements of strength and Islamic unity and cohesion, power and national security, popular participation, resistance and standing, instrumental symbols of lifestyle) and 83 indicators have been extracted for these components. The result is that the role of lifestyle in the civilization of the present era, which follows the Islamic civilization of the past, with the correct cultural policy in the field of Islamic lifestyle, in addition to leading the country to a better and civilized life, but also It can play the role of driving engine and software movement in revitalizing, reforming and realizing the previous Islamic civilization.

Keywords: Imam Khamenei (Madazla Al-Aali), civilization, lifestyle, Islamic civilization, software movement.

► **Citation (Vancouver):** Hekmat-Ara MK, Ghaderi A. The Model of Civilization-Building Lifestyle from the Point of View of Imam Khamenei's Madzala Al-Aali. *Police Cultural Studies*, 2023; 10(4): 63-81.

► **Citation (APA):** Hekmat-Ara, MK, Ghaderi, A. (2023) The Model of Civilization-Building Lifestyle from the Point of View of Imam Khamenei's Madzala Al-Aali. *Police Cultural Studies*, 10(4), 63-81.

الگوی سبک زندگی تمدن ساز از دیدگاه حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

چکیده

تمدن اسلامی، در طول تاریخ اسلام دچار فراز و فرودهای بسیاری شده، اما با طلوع انقلاب اسلامی ایران و بیداری اسلامی در کشورهای مسلمان دوباره مورد توجه قرار گرفته است. در این میان، چگونگی ایفای نقش سبک زندگی اسلامی در تمدن‌سازی اسلامی به‌عنوان مهم‌ترین مسأله در بین مؤلفه‌های فرهنگی برای تکامل روند تمدن‌سازی مطرح است. روش انجام این پژوهش، از نظر هدف، کاربردی و از نظر شیوه انجام، از نوع تحلیل اسنادی در چارچوب نظری امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) است که ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌ها از مضامین بیانات و فرمایشات معظم‌له با کمک نرم افزار MAXQDA20 استخراج گردیده‌اند. با تحلیل ۲۸۳ مضمون از بیانات معظم‌له، به تعداد ۳ بعد (بینشی، رفتاری، روشی)، تعداد ۹ مؤلفه (الزامات حکمرانی در سبک زندگی، تعلیم و تربیت، جلوگیری از نفوذ دشمنان، علم و دانش، عناصر استحکام و وحدت و انسجام اسلامی، قدرت و امنیت ملی، مشارکت‌های مردمی، مقاومت و ایستادگی و نمادهای ابزاری سبک زندگی) و تعداد ۸۳ شاخص برای این مؤلفه‌ها استخراج گردیده است. نتیجه این است که نقش سبک زندگی در تمدن‌سازی عصر حاضر که دنباله‌رو تمدن اسلامی گذشته است با سیاست‌گذاری فرهنگی درست در حوزه سبک زندگی اسلامی علاوه‌بر این که کشور را به سمت یک زندگی بهتر و متمدن سوق می‌دهد، می‌تواند در احیاء، اصلاح و تحقق تمدن اسلامی پیشین نقش پیشروان و جنبش نرم‌افزاری را ایفا نماید.

کلیدواژه‌ها: امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، تمدن‌سازی، سبک زندگی، تمدن اسلامی، جنبش نرم‌افزاری.

محمدکریم حکمت‌آرا

*استادیار مدیریت راهبردی فرهنگی،
دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران،
ایران (نویسنده مسئول).

mk.hekmatara@yahoo.com

علی قادری

دکتری سیاست‌گذاری فرهنگی،
موسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی
وزارت علوم و تحقیقات، تهران، ایران

Alighaderi1973@gmail.com

نوع مقاله: پژوهشی

صص: ۶۳-۸۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۰۴

شناسه دیجیتال (DOI):

10.22034/jpcs.2024.1276517.1266

◀ **استناد (ونکوور):** حکمت‌آرا م ک، قادری ع. الگوی سبک زندگی تمدن‌ساز از دیدگاه حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی). *مطالعات فرهنگی پلیس*، ۱۴۰۲؛ ۱۰(۴): ۶۳-۸۱.

◀ **استناد (APA):** هرتمنی، ا، بصیرت، م، جعفری بابادی، م. (۱۴۰۲). الگوی سبک زندگی تمدن‌ساز از دیدگاه حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی). *مطالعات فرهنگی پلیس*، ۱۰(۴)، ۶۳-۸۱.

تمدن اسلامی با بعثت پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله) آغاز گردید. این تمدن عظیم در همان روزهای آغازین خود با رهبری خاتم النبیین، حضرت رسول مکرم اسلام (صلی الله علیه وآله) و مشارکت آحاد جامعه مسلمان شده در این مسیر تمدن ساز به وسیله برجسته ترین این آحاد از جمله صحابه و جانشینان بزرگوار آن حضرت با توسل به خداوند متعال توانستند یک تمدن عظیم درون زای تاریخی را بنیان گذاری و حتی به سرتاسر جهان نیز صادر نمایند؛ تا جایی که در آن زمان توانست خود را در بین تمدن های بزرگ جهان مطرح نماید. تمدن اسلامی با دستاوردهای مختلفی که در زمینه های گوناگون به دست آورد، توانست جایگاه والایی را به خود اختصاص دهد و با گذشت بیش از چهارده قرن از ظهور دین مبین اسلام در سرزمین عربستان که باعث ایجاد تغییراتی در عرصه های گوناگون فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی گردید، توانست در اندک زمانی با کمک آموزه های دینی، پایه گذار یک تمدن عظیم جهانی گردد. در این راستا، امام خامنه ای می فرماید: «نبی مکرم... برای یک چنین حرکت عظیمی، برای طول تاریخ بشریت، خداوند او را آماده کرده بود. لذا توانست در طول ۲۳ سال یک جریانی را به راه بیندازد که این جریان با همه موانع، با همه مشکلات، تا امروز تاریخ را جلو رانده و پیش برده است (بیانات امام خامنه ای، ۱۳۹۰/۰۹/۰۴). شایان ذکر است در نگاه معظم له، در آن زمان پیامبر اسلام (صلی الله علیه وآله) یک حرکتی را ایجاد کرد تا زمینه ساز حرکت تمدن اسلامی گردد و آن را در بالای قله های تمدنی بشر آن دوران قرار دهد. گویاتر این که در آن زمان اسلام توانست تمدن های قدرتمندی، همچون ایران و روم باستان را در مقطعی از زمان به چالش بکشد. اما، این موفقیت پس از مدتی به دلایل مشکلات خارجی و داخلی که دشمنان برای جهان اسلام به وجود آوردند، بسیاری از جلوه های شکوه خود را از دست داد. با پیروزی انقلاب اسلامی ایران، بار دیگر تمدن اسلامی را احیاء و باعث بیداری اسلامی در بین دیگر ملت های مسلمان جهان گردید.

اهمیت تمدن اسلامی و به ویژه بیداری اسلامی در کشورهای مسلمان و هدایت در مسیر تمدن سازی و تکامل آن بر عهده شخص رهبری (مدظله العالی) است و همواره با تأکید بر شکل گیری تمدن اسلامی به ویژه در دهه اخیر، ضرورت بحث از تمدن اسلامی را به خوبی روشن می سازد. از جمله اهداف تمدنی مورد نظر معظم له ناظر بر رشد و تولید در حوزه های فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و ... به خصوص ذیل شعار امسال معظم له قرار می گیرد.

سبک زندگی یکی از مهم ترین مؤلفه های اصلی فرهنگ بوده و شاکله انسانی تمدن محسوب می گردد. رویکرد ما یک رویکرد تمدنی است و بحث، جنبه مبنایی و زیرساختی تمدن اسلامی در صدر اسلام تا حال حاضر را بررسی می کند و نگاه ما نسبت به سبک زندگی از مسیر تمدنی می گذرد. در رویکرد دوم ارتباط سبک زندگی با تمدن اسلامی و کنشگری آن در سطح تمدن بررسی می گردد، افزون تر این که در بیان رابطه سبک زندگی با تمدن اسلامی نیازمند شناخت و توجه به دو لایه سخت و نرم تمدنی هستیم؛ بنابراین، در این پژوهش به دنبال یافتن پاسخ این پرسش «نقش سبک زندگی در تمدن سازی اسلامی چگونه است؟» هستیم.

روش پژوهش

روش این پژوهش از نظر رویکرد، کاربردی است، بنابراین به منظور احصاء ابعاد، مؤلفه ها و شاخص های سبک زندگی و نقش آن در تمدن سازی نوین اسلامی تلاش شده است تا از روش تحلیل محتوا استفاده شود. به این صورت که ابتدا ابعاد و مؤلفه هایی که مرتبط با سبک زندگی و تمدن نوین اسلامی است، از تعداد ۲۸۳ مفهوم از بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) استخراج گردیده، سپس به منظور دسته بندی داده های کیفی با کمک نرم افزار MAXQDA20، فیش های مربوط وارد این نرم افزار گردید، در ادامه به مقوله بندی و رمز گذاری داده ها اقدام شد که در سه مرحله گویه هایی که دارای قرابت معنایی بودند در هم تلفیق و

مضمون به عنوان مضامین اولیه استخراج شد که تحت عنوان شاخص‌ها به شرح جدول زیر نام‌گذاری شدند.

مفاهیم جدیدی از آن‌ها احصاء گردید. در نهایت، تعداد ۳ بعد (بینشی، رفتاری و روشی) به عنوان مضامین فراگیر و تعداد ۹ مؤلفه به عنوان مضامین سازمان‌دهنده و تعداد ۸۳

جدول ۱- مضامین فراگیر- مضامین سازمان‌دهنده- مضامین اولیه

مضامین فراگیر (ابعاد)		
روشی	رفتاری	بینشی
مضامین اولیه (شاخص‌ها)	مضامین سازمان‌دهنده (مؤلفه‌ها)	
۱۵	الزامات حکم‌رانی در سبک زندگی	
۱۶	تعلیم و تربیت	
۵	جلوگیری از نفوذ دشمنان	
۶	علم و دانش	
۹	عناصر استحکام، وحدت و انسجام اسلامی	
۷	قدرت و امنیت ملی	
۷	مشارکت‌های مردمی	
۱۱	مقاومت و ایستادگی	
۷	نمادهای ابزاری سبک زندگی	
۸۳	تعداد کل	

یافته‌ها

اختلاف این ویژگی‌ها تعدد سبک‌ها را در نظر گرفت (آیت الله مصباح، ۱۳۹۲). «یکی از ابعاد پیشرفت با مفهوم اسلامی عبارت است از سبک زندگی کردن، رفتار اجتماعی و شیوه زیستن» (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۱/۰۷/۲۳). بنابراین، در حال حاضر با توجه به هدایت و رهبری تمدن اسلامی توسط معظم‌له، تعریف مختار سبک زندگی را آن‌گونه معرفی می‌فرمایند: «بخش حقیقی [تمدن]، آن چیزهایی است که متن زندگی ما را تشکیل می‌دهد همان سبک زندگی است. این بخش حقیقی و اصلی تمدن است؛ مثل مسأله خانواده، سبک ازدواج، نوع مسکن، نوع لباس، الگوی مصرف، نوع خوراک، نوع آشپزی، تفریحات، مسأله خط، مسأله زبان، مسأله کسب و کار، رفتار ما در محل کار، رفتار ما در دانشگاه، رفتار ما در مدرسه، رفتار ما با پدر و مادر، رفتار ما با همسر، رفتار ما با فرزندان، رفتار ما با رئیس، رفتار ما با مرئوس، رفتار ما با پلیس، رفتار ما با مامور دولت، سفرهای ما، نظافت و طهارت ما، رفتار ما

الگو، نظام نظری به هم پیوسته‌ای است که برای تشریح پدیده‌های جهان و ارائه ارتباط متقابل چنین پدیده‌هایی به کار می‌رود. الگو ابزار تجرید پدیده‌های جهان است که می‌تواند مقداری از بااهمیت‌ترین عناصر تشکیل‌دهنده و علل پدیدآورنده پدیده‌های طبیعی، اجتماعی، فرهنگی، سازمانی، اقتصادی و صنفی را شناسایی، تفکیک و طبقه‌بندی کند، سپس برای عرضه سیاست‌ها، به تعمیم شناخت حاصل پردازد. الگوها نه تنها عامل تسهیل درک کار یک نظام

به حساب می‌آیند، بلکه در ارزیابی اثرات و پیامدهای مداخله‌گر گوناگون نیز کارسازند (حمیدی‌زاده، ۱۳۸۶: ۴). علامه مصباح، واژه سبک زندگی را به معنای رفتارهای خاص که هر فرد برای زندگی خود برمی‌گزیند تا رفتارهای خانوادگی، فامیلی، محلی، شهری، کشوری و بین‌المللی قابل اطلاق می‌داند. از این منظر، می‌توان سبک زندگی را ویژگی‌های رفتاری انسان تعریف کرد و براساس

اکرم (صلی الله علیه و آله) برخوردار است و مؤلفه‌های آن دین، اخلاق، علم، عدالت، قوانین، مقررات، اصول دینی و ... هستند.

مدینه‌النبی شهر نوین‌پد پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) براساس همین ارکان استوار شد و تمدنی را ایجاد کرد که مبانی آن قرآنی و نبوی بود. فتوحات اسلامی به رویارویی جهادگران مسلمان با مردمان سایر نواحی، همچون ایران، شام، شمال آفریقا و مصر و اندلس انجامید. در نتیجه گسترش اراضی و توسعه مناطق تحت نفوذ خلافت اسلامی، بیشتر مؤلفه‌های تمدنی تغییر کرد و اسلام با اصولی تغییرناپذیر و فروعی منعطف، در سرزمین‌های فتح‌شده، پرورش یافت (جان-احمدی، ۱۳۸۸: ۵۱-۵۲). ارکان، اهداف و شاخص‌های تمدن اسلامی از مهم‌ترین مقولات تبیینی در سخنان رهبری محسوب می‌شود، ایشان در اظهاراتشان، معنای تمدن را با دو مفهوم زیرساختی همراه ساخته‌اند: نخست «ارتباط تمدن اسلامی با زندگی انسانی» و دوم «توامانی تمدن اسلامی و امت اسلامی» که مفهوم‌شناسی تمدن بیشتر از جنس مباحث نظری است که با عرصه عمل و عینیت‌های محیطی گره زده‌اند و این از مهم‌ترین ویژگی‌های دیدگاه‌های تمدنی ایشان است (بهمنی، ۱۳۹۴: ۹).

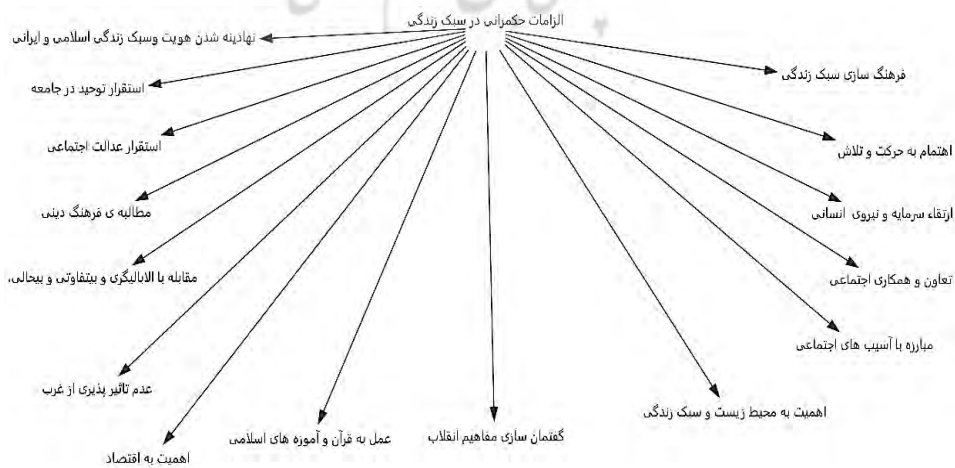
با دوست، رفتار ما با دشمن، رفتار ما با بیگانه؛ این‌ها آن بخش‌های اصلی تمدن است که متن زندگی انسان است» (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۱/۰۷/۲۳).

در فارسی، «تمدن» به معنای همکاری افراد یک جامعه در امور اجتماعی، اقتصادی، دینی، سیاسی و... است و در جای دیگر تمدن به مفهوم 'خوگرفتن با آداب و اخلاق شهریان' آمده است (معین، ج ۳: ۱۱۳۹). تمدن تشکل هماهنگ انسان‌ها در حیات معقول با روابط عادلانه و اشتراک همه افراد و گروه‌های جامعه در پیش‌برد اهداف مادی و معنوی انسان‌ها در همه ابعاد مثبت است (جعفری، ۱۳۷۳: ۲۳۳). تمدن حاصل تعالی فرهنگی و پذیرش نظم اجتماعی است. تمدن عبارت است از مجموعه اندوخته‌ها و ساخته‌های مادی و معنوی در طول تاریخ. فرهنگ نیز مجموعه‌ای از ساخته‌ها و اندوخته‌های مادی و معنوی یک قوم یا نژاد و ملیت خاص در درازنای تاریخ است (ولایتی، ۱۳۸۴: ۱۹).

تمدن اسلامی نیز دربرگیرنده تمام عرصه‌های جامعه اعم از فرهنگی، اجتماعی و سیاسی است که ابعاد وجودی فرد و جامعه را پوشش می‌دهد. تمدن اسلامی، تمدن دینی است که همه مؤلفه‌های آن بر محور اسلام می‌گیرد.

به این ترتیب، تمدن اسلامی از همه ویژگی‌های تمدن الهی در چهارچوب آموزه‌های قرآنی و متکی بر سنت پیامبر

شاخص‌های مؤلفه الزامات حکمرانی در سبک زندگی تمدن‌ساز



نمودار ۱- شاخص‌های مؤلفه الزامات حکمرانی در سبک زندگی

حکمرانی درست، اساس و بنیان جوامع موفق است. در استقرار سبک زندگی در تراز انقلاب اسلامی نیازمند الزاماتی هستیم که عدم وجود آن‌ها موجب خواهد شد تا سبک زندگی متناسب با انقلاب اسلامی و تمدن نوین اسلامی شکل نگیرد. در این پژوهش، نهادینه‌شدن هویت و سبک زندگی اسلامی و ایرانی، استقرار توحید، استقرار عدالت اجتماعی، مطالبه فرهنگ دینی، مقابله با بی‌حالی و بی‌تفاوتی و لابلالگیری، عدم تأثیرپذیری از غرب، اهمیت به اقتصاد، عمل به آموزه‌های اسلامی و دینی، گفتمان‌سازی مفاهیم انقلاب اسلامی، اهمیت به محیط زیست، مبارزه با آسیب‌های اجتماعی، تعاون و همکاری، ارتقاء سرمایه انسانی، اهتمام به حرکت و تلاش و فرهنگ‌سازی سبک زندگی، ۱۵ مؤلفه زیرمجموعه شاخص حکمرانی در سبک زندگی تمدن‌ساز احصاء گردید. بنابراین، به‌منظور درک و فهم عمق بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) مرور حداقل بخش اندکی از بیانات ایشان درخصوص شاخص‌های فوق از چپ به راست ضروریست:

۱- این نسل را شما می‌خواهید امروز بسازید. نسلی که خودساخته است، دارای هویت است؛ هویت ایرانی-اسلامی محکم و عمیقی دارد، دلباخته و فریفته این و آن و بازمانده‌های تمدن منسوخ‌شده شرق و غرب نیست؛ نسلی است دانا، دانشمند، کارآمد، ماهر، آشنا با سبک زندگی اسلامی و سنت‌های ایرانی؛ یک چنین نسلی لازم است تا بتوانند آن تمدن را بسازد (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۲/۲/۲۱).

۲ و ۳- مسأله سبک زندگی، مسأله حکمرانی اسلامی، مسأله مبارزه با طاغوت، مسأله استقرار توحید به معنای واقعی کلمه در جامعه و مسأله عدالت که جزو اساسی‌ترین مسائل است؛ بروید بگویند این‌ها را، معرفت مردم را بالا ببرید، گفتمان‌های آن قالبی در مردم به وجود بیاورید؛ و البته وجود دارد، تقویت کنید (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۸/۰۲/۱۸).

۴ و ۵- این مشکل، مشکل فکری است؛ یک حرکت عمومی فکری به‌وجود بیاید برای تحول در این احساس‌ها. مثلاً اگر چنانچه ما بتوانیم این فکر را که جنس خارجی بهتر است از ذهن‌ها پاک بکنیم، آن وقت خود مردم به‌طورطبیعی می‌روند دنبال کالای داخلی و برکات و خیرات این کار همه تحقق پیدا خواهد کرد. مطالبه سبک زندگی اسلامی-ایرانی، مطالبه فرهنگ دینی، مقابله با لابلالی‌گری و بی‌تفاوتی و بی‌حالی، مقابله با دین‌ستیزی؛ و همه این‌ها با حوصله و صبر و تدبیر (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۷/۰۳/۰۷).

۶- گفتیم قانون در پی حل مشکلات واقعی باشد؛ من ملاحظه کردم بعضی از قوانین مربوط به خانواده که در مجلس مطرح است و بحث می‌شود یا تصویب می‌شود، انسان احساس می‌کند که تحت تأثیر و اثرپذیری از رسوم غربی است؛ از این باید اجتناب بشود. غربی‌ها نسبت به خانواده هیچ‌گونه اهتمامی ندارند؛ نه این‌که نخواهند، [بلکه] شرایط و سبک زندگی غربی معارض با خانواده به معنای واقعی کلمه است؛ این را خودشان هم دارند می‌گویند و سال‌ها است گرفتارش هستند؛ حال می‌خواهند علاج کنند و نمی‌توانند علاج کنند (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۷/۳/۳۰).

۷- یک طرف قضیه یک نظام اسلامی است که اقتصاد هست - حال اقتصاد را مثال زدند - حکومت هست، فرهنگ هست، دانش روز هست، فناوریهای جدید عالم هست، ارتباطات گوناگون اجتماعی هست، سبک زندگی هست؛ دائم تفکرات و نظرهای جدیدی که در زندگی اثر می‌گذارند، دارد در دنیا به وجود می‌آید و صادر می‌شود؛ اینها هست. ما یک نظامی داریم با این پدیده‌ها و با این حوادثی که پیرامونش و در درونش وجود دارد؛ این [نظام] باید اداره بشود با

را یاد بگیریم. روح مطالعه، احساس تحقیق و مطالعه در جوان، در نوجوان می‌تواند نهادینه بشود؛ شما می‌توانید این را به عنوان یک مهارت به او منتقل بکنید. فعالیت‌های جهادی؛ مبارزه با آسیب‌های اجتماعی؛ افراد همه می‌توانند با آسیب‌های اجتماعی مبارزه کنند وقتی که این انگیزه در آنها وجود داشته باشد (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۰۲/۲۱).

۱۴- زیرساخت اصلی هر تمدنی، منابع انسانی است دیگر؛ یعنی آن که میتواند یک تمدن را محتمل کند و ممکن کند و تحقق ببخشد، عبارت است از نیروی انسانی؛ این نیروی انسانی در کشور ما چه کسانی هستند؟ چه کسی می‌تواند در آینده یک چنین کار بزرگی را انجام بدهد؟ یک نسلی که با یک امتیازاتی همراه باشد؛ این نسل را شما می‌خواهید امروز بسازید (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۰۲/۲۱).

۱۵- همه باید تلاش کنیم، شما یک جور تالش می‌کنید، من یک جور تالش می‌کنم. خب، الحمدلله شما جوان هستید، تلاشتان هم آسانتر و هم موفق‌تر است. ما دیگر سنین پیری و در واقع به طور متعارف سنین بازنشستگی مان است. منتها ما بازنشستگی نداریم، ما تا آن دم آخر باید حرکت کنیم. لکن کار خودمان را می‌کنیم. من به شما عرض بکنم، بنده همین روزهایی که الان در خدمت شما هستیم من کارم را از ساعت پنج صبح شروع می‌کنم (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۵/۲/۲۰).

۱۶- مسأله‌ی سبک زندگی اسلامی باید در مجالس مذهبی دنبال شود یکی از چیزهایی که در این مجالس باید حتماً به فضل الهی دنبال بشود، مسأله‌ی سبک زندگی اسلامی است؛ من می‌خواهم خواهش کنم که برادران عزیز در مطالعات خودشان، در پیگیری‌های خودشان روی مسأله‌ی سبک زندگی ائمه (علیه السلام) و سبک زندگی اسلامی کار کنند؛ شعرای متعهد و برجسته‌ی ما -

اسالم، با فکر اسلامی. فکر اسلامی در جنبه‌ی عملی، همان فقه اسلام است (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۷/۱۲/۱۳).

۸- در نظام اسلامی باید احکام و سبک زندگی اسلامی پیاده شود و فرهنگ جامعه در همه‌ی ابعاد، منطبق بر آموزه‌های قرآنی باشد (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۶/۰۱/۲۱).

۹- مسأله‌ی سبک زندگی، مسأله‌ی حکمرانی اسلامی، مسأله‌ی مبارزه‌ی با طاغوت، مسأله‌ی استقرار، توحید به معنای واقعی کلمه در جامعه، و مسأله‌ی عدالت که جزو اساسی‌ترین مسائل است؛ بروید بگویید این‌ها را، معرفت مردم را بالا ببرید، گفتمان‌های انقلابی در مردم به وجود بیاورید و البته وجود دارد، تقویت کنید (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۸/۰۲/۱۸).

۱۰- در زمینه‌ی مسائل مربوط به سبک زندگی اسلامی، ما خیلی حرف نگفته داریم. فرض کنید حالا یک قلم، بحث محیط زیست است، یک قلم بحث معامله‌ی با حیوانات است، یک قلم بحث خانواده است؛ این‌ها سبک زندگی است دیگر. در همه‌ی این‌ها اسلام حرف‌های جذاب دارد؛ معارف اسلامی که این‌ها را می‌شود از درون متون اسلامی تخلص کرد و تجرید کرد و در اختیار همه گذاشت (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۰/۱۲/۹۱).

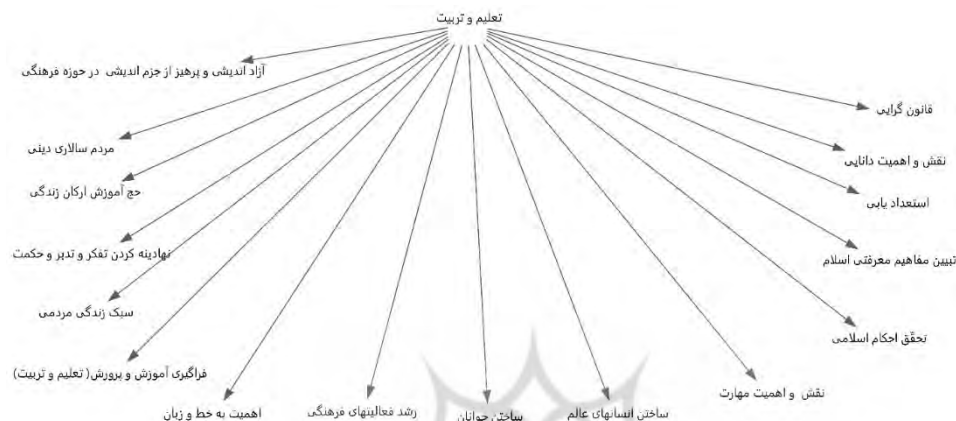
۱۱- فعالیت‌های جهادی؛ مبارزه با آسیب‌های اجتماعی؛ افراد همه می‌توانند با آسیب‌های اجتماعی مبارزه کنند وقتی که این انگیزه در آنها وجود داشته باشد (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۰۲/۲۱).

۱۲ و ۱۳- سبک زندگی اسلامی، تعاون، همکاری اجتماعی، این‌ها را بچه باید در مدرسه یاد بگیرد. نظم و قانون‌گرایی؛ یکی از مشکلات ما مسأله‌ی است که در زندگی اجتماعی و زندگی خانوادگی و مانند این‌ها معمولاً وجود دارد؛ ما از نوجوانی و از جوانی باید نظم و انضباط و تبعیت از قانون

دشمن به حالت اسلامی برگردانیم، راهش این است؛ یعنی فرهنگ‌سازی باید بشود (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۸/۱۱/۶).

که امروز نمونه‌ی کارهایشان را اینجا شنیدید- این را به هنر شعر مزین کنند و در مجالس خوانده بشود تا فرهنگ‌سازی بشود. اگر بخواهیم سبک زندگی را به صورت درست در مقابل موج جبهه‌ی

شاخص‌های مولفه‌ی تعلیم و تربیت در سبک زندگی تمدن



نمودار ۲- شاخص‌های مؤلفه‌ی تعلیم و تربیت در سبک زندگی تمدن

۱- مقاومت است، پیام ایستادگی است، پیام عدم تسلیم در مقابل زورگویی است، پیام مقابله با ظلم است، پیام مقابله با تبعیض بین‌المللی است نرسد؛ خواستند این پیام را خفه کنند؛ هدف این بود ... (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۶/۳۰).

۲- آن‌چه شما در حج، یعنی در همین اعمال حج، مجموع اعمال حج انجام می‌دهید، در مجموع به شما، یعنی به نسل‌های پی‌درپی و متصل به هم تعلیم می‌دهد که بایستی ارکان زندگی‌شان را چه جوری انتخاب کنند؛ یک جا حرکت است، یک جا سکون است، یک جا پرهیز است، یک جا هم تعلیم هم‌زیستی است (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۰۳/۱۸).

۳- آن‌چه شما در حج، یعنی در همین اعمال حج، مجموع اعمال حج انجام می‌دهید، در مجموع به شما، یعنی به نسل‌های پی‌درپی و متصل به هم تعلیم می‌دهد که بایستی ارکان زندگی‌شان را چه جوری انتخاب کنند؛ یک جا حرکت است، یک جا سکون است، یک جا پرهیز است، یک جا هم تعلیم هم‌زیستی است (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۰۳/۱۸).

۴- در مسئله فرهنگ و رسانه، به گمان بنده، ساختار فرهنگی کشور نیاز به یک بازسازی انقلابی دارد. ما مشکل داریم در ساختار فرهنگی کشور؛ و یک حرکت انقلابی لازم است.

۵- یک جلوه دیگر، مسأله اتخاذ سبک زندگی مردمی است؛ بی‌تکلف بودن در مثنی و منش، دوری کردن از منش‌های اشرافی‌گری و از موضع بالا به مردم نگاه کردن و مانند این‌ها؛ این هم یک جلوه دیگر است از مردمی بودن که از این منش‌های اشرافی-گری که معمول است در دنیا، و همه دولت‌ها و مسؤولیت‌ها و مسؤولین مبتلا هستند به این جور نگاه به مردم، به این جور روش زندگی، باید اجتناب کرد (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۰/۰۶/۰۶).

۶- اگر بخواهیم آن تمدن با آن فراگیری به وجود بیاید، ما بایستی این نسل را توسعه بدهیم، این تربیت

۱۲ و ۱۳- حوزه‌های علمیه، مرکز تعلیم اسلامند. اسلام فقط معرفت نیست، تعهد به عمل و تحقق احکام اسلام هم جزو اسلام است؛ یعنی، یک وقت هست که ما اسلام را که می‌خواهیم در حوزه یاد بگیریم- فقط عبارت می‌دانیم از اصول و فروع و خالق و همین‌هایی که هست (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۸/۲/۱۸).

۱۴- علم نافع، آن علمی است که بتواند استعداد جوان و نوجوان را شکوفا کند؛ استعداد او را شناسایی کند، آن را درجهت استعداد خودش رشد بدهد، آن استعداد را شکوفا کند؛ برای آینده او سرمایه ذهنی و عملی فراهم بکند؛ این می‌شود علم نافع؛ بعد طبعا در پیشرفت و تعالی کشور تأثیرگذار خواهد بود (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۲/۲۱).

۱۵- این نسل را شما می‌خواهید امروز بسازید. نسلی که خودساخته است، دارای هویت است؛ هویت ایرانی-اسلامی محکم و عمیقی دارد، دل‌باخته و فریفته این و آن و بازمانده‌های تمدن منسوخ‌شده شرق و غرب نیست؛ نسلی است دانا، دانشمند، کارآمد، ماهر، آشنا با سبک زندگی اسلامی و سنت‌های ایرانی؛ یک چنین نسلی لازم است تا بتواند آن تمدن را بسازد (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۲/۲۱).

۱۶- سبک زندگی اسلامی، تعاون، همکاری اجتماعی، این‌ها را بچه باید در مدرسه یاد بگیرد. نظم و قانون‌گرایی؛ یکی از مشکلات ما مسئله بی-انضباطی‌هایی است که در زندگی اجتماعی و زندگی خانوادگی و مانند این‌ها معمولا وجود دارد؛ ما از نوجوانی و از جوانی باید نظم و انضباط و تبعیت از قانون را یاد بگیریم (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۲/۲۱).

گسترش پیدا بکند، فراگیر بشود (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۲/۲۱).

۷- این بخش حقیقی و اصلی تمدن است؛ مثل مسئله خانواده، سبک ازدواج، نوع مسکن، نوع لباس، الگوی مصرف، نوع خوراک، نوع آشپزی، تفریحات، مسئله خط، مسئله زبان، مسئله کسب و کار، رفتار ما در محل کار، رفتار ما در دانشگاه، رفتار ما در مدرسه، رفتار ما در فعالیت سیاسی، رفتار ما در ورزش، رفتار ما در رسانه‌ای که در اختیار ماست، رفتار ما با پدر و مادر، رفتار ما با همسر، رفتار ما با فرزند، رفتار ما با رئیس، رفتار ما با مرئوس، رفتار ما با پلیس، رفتار ما با مأمور دولت، سفرهای ما، نظافت و طهارت ما، رفتار ما با دوست، رفتار ما با دشمن، رفتار ما با بیگانه؛ این‌ها آن بخش‌های اصلی تمدن است که متن زندگی انسان است (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۱/۰۷/۲۳).

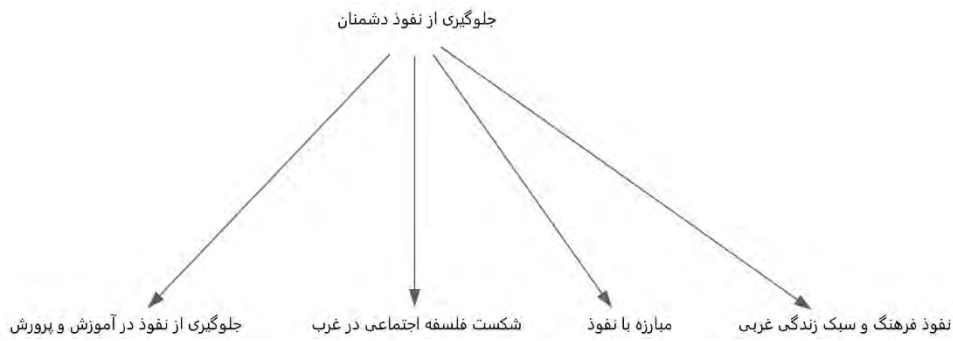
۸- نکته دیگری که بنده می‌خواهم عرض بکنم، درباره فضای فرهنگی دانشگاه‌ها است (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۸/۳/۸).

۹- هدف دانشگاه فقط این نیست که معلومات به جوان بدهند؛ هدف، ساختن جوان است (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۸/۰۳/۰۸).

۱۰- هدف، ساختن جوان است؛ ساختن یک انسان والا است با سلاح علم؛ بنابراین، اخلاق هم، تربیت هم، سبک زندگی هم از جمله عناصری است که همراه با علم در دانشگاه باید به جوان داده بشود تا جوان ساخته بشود؛ این چیزی است که ضروری است. دانشگاه‌ها را از لحاظ فرهنگی باید غنی کرد، باید غنای فرهنگی لازم را به دانشگاه داد (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۸/۰۳/۰۸).

۱۱- روح مطالعه، احساس تحقیق و مطالعه در جوان، در نوجوان می‌تواند نهادینه بشود؛ شما می‌توانید این را به‌عنوان یک مهارت به او منتقل بکنید (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۲/۲۱).

شاخص های مولفه جلوگیری از نفوذ دشمنان در سبک زندگی تمدن ساز



نمودار ۳- شاخص های مؤلفه جلوگیری از نفوذ دشمنان در سبک

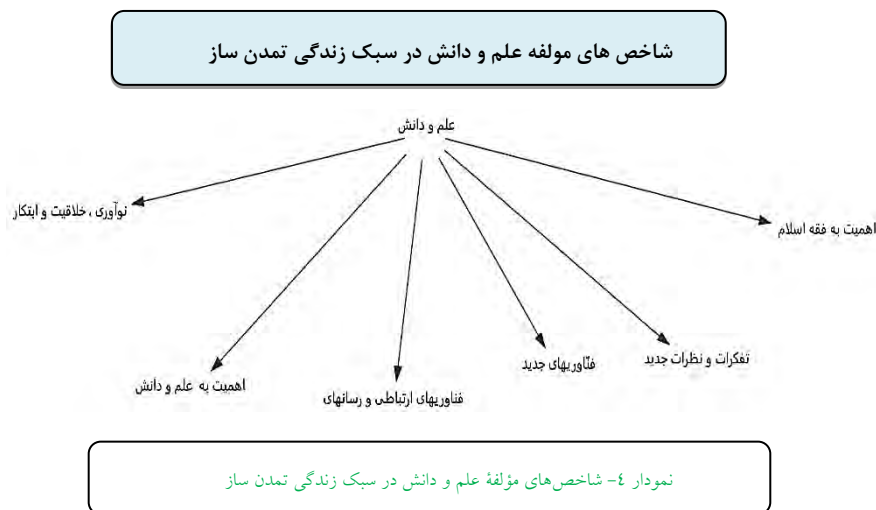
آن سمت مورد نظر چیست؟ آن عبارت است از تغییر باورها، تغییر آرمانها، تغییر نگاهها، تغییر سبک زندگی؛ کاری کنند که این شخصی که مورد نفوذ قرار گرفته است، تحت تأثیر نفوذ قرار گرفته، همان چیزی را فکر کند که آن آمریکایی فکر می کند (بیانات امام خامنه ای، ۱۳۹۴/۹/۴).

۴. این نفوذ گاهی اوقات با سر و صدا مثل سند ۲۰۳۰ است که سر و صدایش دنیا را گرفت که برای همه هم هست. این به معنای نفوذ فرهنگ و سبک زندگی غربی و اهداف غربی در همه ی کشورهای دنیا است. چرا؟ به چه دلیل؟ چرا باید یک کشوری مثل کشور ما با این فرهنگ ریشه دار و عمیق و فرهنگ الهی و ایمانی، فرهنگ برجسته درخشان ایرانی تحت تأثیر تعلیمات کسانی که تمدن شان و فرهنگ شان یک چیز جدید و مادی و غلط و شکست خورده است (بیانات امام خامنه ای، ۱۳۹۹/۶/۱۱).

۱. در آموزش و پرورش می خواهند نفوذ پیدا کنند. این به نظر من خیلی مهم است. لازم است که یک حساسیتی در زمینه نفوذ دشمن همه پیدا کنند، همه حساسیت داشته باشند و مراقب باشند. او اصرار دارد به نفوذ؛ شما باید بدانید او چرا اصرار دارد. او با این نفوذ می خواهد مقاصد خودش را، اهداف پلید خودش را عملیاتی کند و آدم هایی درست کند که مثل او فکر کنند (بیانات امام خامنه ای، ۱۳۹۹/۶/۱۱).

۲. چرا باید یک کشوری مثل کشور ما با این فرهنگ ریشه دار و عمیق و فرهنگ الهی و ایمانی، فرهنگ برجسته درخشان ایرانی تحت تأثیر تعلیمات کسانی که تمدن شان و فرهنگ شان یک چیز جدید و مادی و غلط و شکست خورده است قرار بگیرد؟ امروز فلسفه اجتماعی غرب در خود غرب شکست خورده است؛ خب ببینید چه خبر است! آن روز من راجع به آمریکا گفتم؛ در آمریکا از هالیوود تا پنتاگون، یعنی فاصله هالیوود و پنتاگون را در نظر بگیرید، همه جا فساد هست؛ هم آنجا، هم بین اینها (بیانات امام خامنه ای، ۱۳۹۹/۶/۱۱).

۳. مؤثر را، افرادی که می توانند در جامعه اثرگذار باشند، بکشاند به آن سمت مورد نظر خودشان.



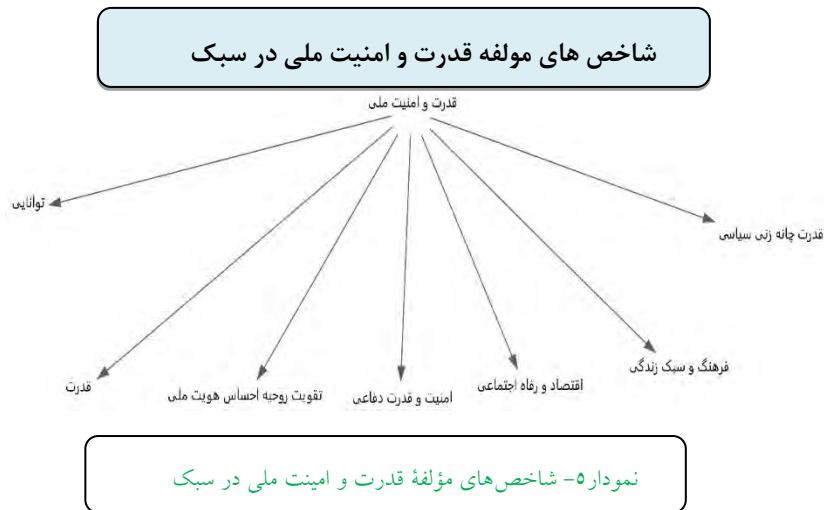
و فضای مجازی و غیره، درصدد تهي کردن انقلاب از عقبه دینی و ایمانی و مردمی آن می‌باشند (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۷/۰۵/۲۸).

۴، ۵- و ۶- یک طرف قضیه یک نظام اسلامی است که اقتصاد هست؛ حالا اقتصاد را مثال زدند- حکومت هست، فرهنگ هست، دانش روز هست، فناوری‌های جدید عالم هست، ارتباطات گوناگون اجتماعی هست، سبک زندگی هست؛ دائم تفکرات و نظرهای جدیدی که در زندگی اثر می‌گذارند، دارد در دنیا به وجود می‌آید و صادر می‌شود؛ اینها هست. ما یک نظامی داریم با این پدیده‌ها و با این حوادثی که پیرامونش و در درونش وجود دارد؛ این [نظام] باید اداره بشود با اسلام، با فکر اسلامی. فکر اسلامی در جنبه‌ی عملی، همان فقه اسلام است (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۷/۱۲/۱۳).

۱- در همه مسائل زندگی، در دانش، در مدیریت، در پیش‌برد سبک زندگی، در حفظ ارزش‌های انقلابی؛ در همه مسائل مهم همین چند نکته، هم لازم است، و هم ممکن؛ هم باید نوآوری و ابتکار را در همه کارها مورد توجه جدی قرار داد، هم زیبایی و چشم‌نوازی را، هم پرمغز بودن و پرمضمون بودن را؛ از کارهای سطحی در همه مسائل زندگی و مهم کشور باید صرف نظر کرد و به کارهای عمیق، پرمغز و ماندگار توجه کرد (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۰۲/۳۰).

۲- هدف عدالت اجتماعی، هدف تحقق زندگی اسلامی به معنای واقعی که عزت دنیا و آخرت در زندگی اسلامی است، هدف تشکیل یک جامعه اسلامی که در آن جامعه، هم علم هست، هم عدل هست، هم اخلاق هست، هم عزت هست، هم پیشرفت هست. هدف اینها است؛ ما به این هدف‌ها هنوز نرسیده‌ایم و در نیمه راه این هدف‌ها هستیم (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۱۱/۱۹).

۳- دشمنانی که نه امروز بلکه از چند دهه‌ی پیش، هویت و شخصیت و باور و رفتار و سبک زندگی اسلامی -ایرانی مردم خصوصاً جوانان را هدف قرار داده و با شیوه‌ها و ابزارهای متکی به فناوری‌های ارتباطی و رسانه‌ای اعم از هنر و سینما



است، به شرط آن که ما به قرآن عمل نکنیم، ببینیم قرآن چه می گوید (بیانات امام خامنه ای، ۱۳۹۸/۰۱/۲۶).

۳- شما [معلمان] در واقع هویت سازی فرهنگی می کنید. هویت سازی خیلی مهم است؛ هویت سازی برای انسان ها در یک جامعه خیلی مهم است؛ انسان ها باید احساس هویت کنند. هویت انسان به فرهنگ او است، به دانسته های او است، به سبک زندگی او است (بیانات امام خامنه ای، ۱۳۹۸/۰۲/۱۱).

۴ و ۵- حالا من چند مورد از این ها را ذکر می کنم ... یک عنصر، امنیت و قدرت دفاعی است؛ یک ملت بتواند خاطر جمع باشد که در مواقع اضطرار می تواند از خودش دفاع کند. یک بخش دیگر، مسأله اقتصاد و رفاه عمومی است؛ این هم بسیار مؤثر است که مردم از لحاظ معیشت دچار آسایش خاطر باشند (بیانات امام خامنه ای، ۱۴۰۰/۱۲/۱۹).

۶- یک رکن دیگر، فرهنگ و سبک زندگی است؛ این هم یک رکن قدرت است. اگر چنانچه یک ملت از لحاظ سبک زندگی، تابع و اسیر دیگران و تابع بدون رأی و نظر دیگران باشند و فرهنگ مستقر خودشان را نداشته باشند، طبعاً این ضعف شدیدی

۱- دانش، آشکارترین وسیله عزت و قدرت یک کشور است. روی دیگر دانایی، توانایی است. دنیای غرب به برکت دانش خود بود که توانست برای خود ثروت و نفوذ و قدرت دوپست ساله فراهم کند و با وجود تهی دستی در بنیان های اخلاقی و اعتقادی، با تحمیل سبک زندگی غربی به جوامع عقب مانده از کاروان علم، اختیار سیاست و اقتصاد آن ها را به دست گیرد. ما به سوء استفاده از دانش مانند آن - چه غرب کرد، توصیه نمی کنیم، اما مؤکداً به نیاز کشور به جوشاندن چشمه دانش در میان خود اصرار می ورزیم (بیانیه گام دوم انقلاب، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲).

۲- قرآن کتاب سعادت بشر است بلاشک سعادت دنیا و آخرت. قرآن فقط برای سعادت آخرت نیست؛ سعادت دنیا را هم قرآن تأمین می کند. سعادت دنیا یعنی برخورداری از نعم الهی در این نشئه؛ این را با قرآن می شود تأمین کرد. می شود ملت ها با قرآن، با عمل به قرآن عزت پیدا کنند، رفاه پیدا کنند، دانش پیدا کنند، قدرت پیدا کنند، وحدت و انسجام پیدا کنند، سبک زندگی شیرین پیدا کنند؛ این ها همه امور دنیوی است. آخرت هم که حیات معنوی و حقیقی و مستمر و ابدی است، با قرآن حاصل می شود. پس قرآن کتاب سعادت دنیا و آخرت

قدرت و امنیت ملی از مؤلفه‌های مهم و از بنیان‌های تشکیل ساخت جامعه بشری است. کشورها به ایجاد و حفظ نظم نیازمند افزایش قدرت خود به منظور افزایش امنیت هستند. بنابراین دستیابی به اقتدار و امنیت پایدار الزاماتی دارد که می‌باید رعایت شود. در این تحقیق شاخص‌هایی ذیل مؤلفه قدرت و امنیت ملی استخراج شدند که عبارتند از: افزایش توانایی، ارتقاء قدرت، تقویت روحیه و احساس هویت ملی، امنیت و قدرت دفاعی، اقتصاد و رفاه اجتماعی، فرهنگ و سبک زندگی و قدرت چانه‌زنی سیاسی در سبک زندگی تمدن‌ساز احصاء و ارائه گردید.

در قدرت ملی است (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۰/۱۲/۱۹).

۷- یک رکن دیگر، سیاست و قدرت چانه‌زنی سیاسی و دیپلماسی است؛ این هم یک بخشی از قدرت ملی است که یک کشوری و یک ملتی برگزیدگان و خبرگانی داشته باشد که در میدان‌های سیاست و دیپلماسی بتوانند چانه‌زنی کنند، مذاکره کنند، منافع ملت را تثبیت کنند و به دست بیاورند. یک رکن دیگر، فرهنگ و سبک زندگی است؛ این هم یک رکن قدرت است. اگر چنانچه یک ملت از لحاظ سبک زندگی، تابع و اسیر دیگران و تابع بدون رأی و نظر دیگران باشند و فرهنگ مستقر خودشان را نداشته باشند، طبعاً این ضعف شدیدی در قدرت ملی است (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۰/۱۲/۱۹).

شاخص‌های مؤلفه عناصر استحکام وحدت و انسجام اسلامی



نمودار ۶- شاخص‌های مؤلفه عناصر استحکام وحدت و انسجام

کم‌رنگ و بی‌رسمی می‌کنند و وحدت را با گسترش و شدت بخشیدن به انگیزه‌های موهوم تفرقه مانند زبان و رنگ و نژاد و جغرافیا به چالش می‌کشند (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۰۴/۱۷).

۴- دشمنان ملت‌های مسلمان در تاریخ اخیر، کوشش انبوهی را برای سست کردن این دو اکسیر زندگی‌بخش، یعنی وحدت و معنویت، در میان ملت‌های ما به کار گرفته‌اند.

۱- «مرتجع» یعنی چه؟ ما وقتی می‌گوییم «مرتجع» ذهن بعضی‌ها می‌رود به کسی که یک عرق‌چینی بر سرش است؛ نه، مرتجع آن کسی است که در سیاست و سبک زندگی، تابع سیاست و سبک زندگی غربی است (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۳/۱۴).

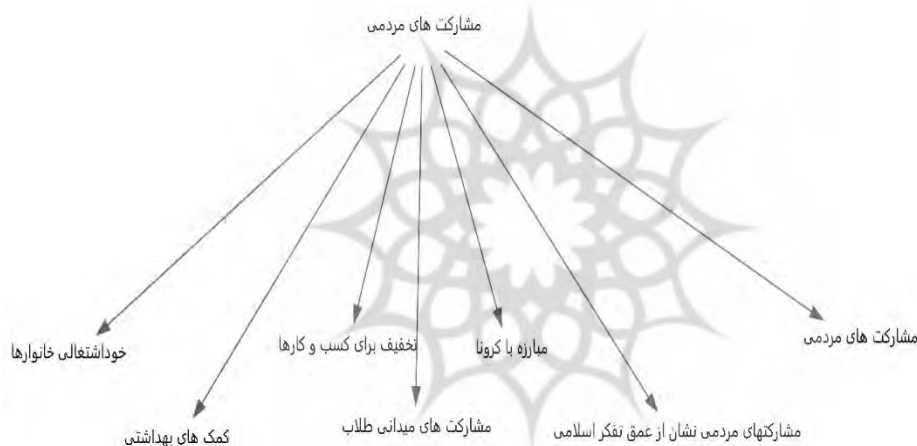
۲ و ۳- معنویت را با ترویج سبک زندگی غربی که تهی از روح معنوی و برآمده از کوله‌بینی مادی است،

ارتباط نیروهای مسلح ما جنگ و تجاوز را از همه منطقه دور خواهد کرد. ارتباط بازارهای ما، اقتصاد کشورهایمان را از سلطه کمپانی‌های غارتگر بیرون خواهد آورد. رفت و آمدها و سفرهای مردم ما، هم‌زبانی و همدلی وحدت و دوستی به‌ارمغان خواهد آورد. دشمنان شما و ما می‌خواهند اقتصاد خود را با منابع کشورهای ما، عزت خود را با ذلت ملت‌های ما، و صدرنشینی خود را با تفرقه ما تأمین کنند. می‌خواهند ما و شما را به‌دست خودمان نابود کنند (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۸/۱۰/۲۷).

معنویت را با ترویج سبک زندگی غربی که تهی از روح معنوی و برآمده از کوتاه‌بینی مادی است، کم‌رنگ و بیرمق می‌کنند و وحدت را با گسترش و شدت‌بخشیدن به انگیزه‌های موهوم تفرقه‌مانند زبان و رنگ و نژاد و جغرافیا به چالش می‌کشند (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۰۴/۱۷).

۵، ۶، ۷، ۸ و ۹- همکاری دانشگاه‌های ما علم و فناوری را ارتقاء بخشیده، زیربنای تمدن جدید را خواهد ساخت. هماهنگی رسانه‌های ما فرهنگ عمومی را از ریشه اصلاح خواهد کرد.

شاخص‌های مؤلفه مشارکت‌های مردمی در سبک زندگی تمدن‌ساز



نمودار ۷: شاخص‌های مؤلفه مشارکت‌های مردمی در سبک زندگی

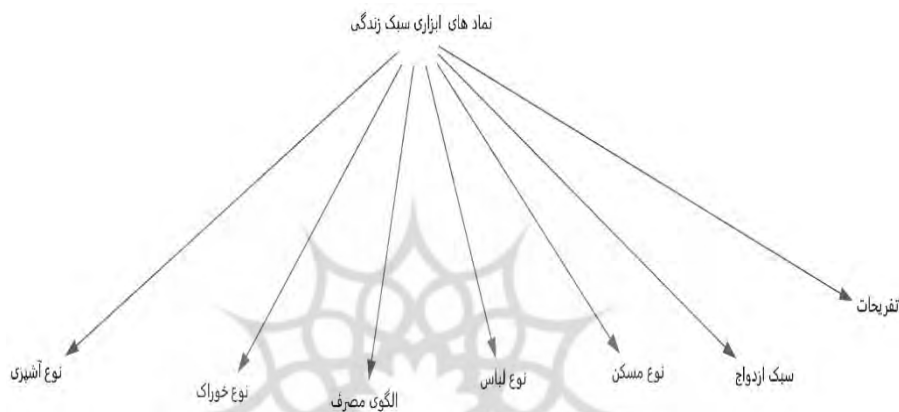
در شیراز، معتمدین محلی با صاحبان املاک- صاحبان خانه‌ها و مغازه‌ها صحبت می‌کنند که اجازه نگیرند یا تخفیف بدهند یا مهلت بدهند و کمک بشود به کاسب. در تبریز، رئیس حوزه علمیه خودش وارد شده و به شکل میدانی مشغول فعالیت است. در یکی از شهرها، نامزد حزب الهی‌ای که در انتخابات رأی نیاورده، ستاد خودش را تعطیل نکرده و نگه داشته و فعالان را در خدمت حرکت جهادی و مبارزه با کرونا سازماندهی کرده. این‌ها البته گزارش‌های محدودی است که بنده حالا علی‌العجله در اختیار داشتم؛ ولیکن صدها مورد شبیه این، بلکه هزارها مورد شبیه این در

۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ و ۷- این خیلی چیز لازم و مهم و کار جالبی است که این‌ها انجام می‌دهند برای اطعام نیازمندان. یا در یزد، مادر شهیدی با همکاری جمعی از بانوان که همراه کرده با خود عده‌ای از بانوان را، خانه‌های خودشان را تبدیل کرده‌اند به خیاطخانه که در این خیاطخانه‌ها ماسک تولید می‌کنند و مجانی در اختیار مردم می‌گذارند. یا در نهبوند، گروهی از بانوان که در زمان دفاع مقدس نان می‌پختند و برای جبهه می‌فرستادند، فعال شده‌اند برای مهار بیماری و کمک می‌کنند. در خوزستان، طلبان قرارگاه تشکیل داده‌اند و حتی داخل خانه‌های مردم را هم ضد عفونی می‌کنند

ایرانی تحقیر کنند، فرهنگ اسلامی-ایرانی را تحقیر کنند، برای این که مردم را متوجه فرهنگ غربی و سبک زندگی غربی بکنند، خوشبختانه این احساس تفکر اسلامی و فرهنگ اسلامی و زنجیره ارزش‌های اسلامی در مردم بسیار احساس قوی و راستی است (بیانات امام‌خامنه‌ای، ۱۳۹۹/۰۱/۲۱).

سرتاسر کشور به شکل‌های گوناگون وجود دارد که من به بعضی از این‌ها هم در صحبت قبلی اشاره کرده‌ام. این مهم است که توجه کنیم این‌ها نشانه عمق فرهنگ اسلامی و رسوخ فرهنگ اسلامی در مردم ما است، در دل مردم ما است. برخلاف خواسته و ادعای کسانی که به‌خصوص در این یکی دو دهه اخیر متأسفانه تلاش کردند که فرهنگ

شاخص‌های مؤلفه‌های نمادهای ابزاری در سبک زندگی تمدن‌ساز



نمودار ۸- شاخص‌های مؤلفه‌های ابزاری در سبک زندگی تمدن‌ساز

کارهای زیاد و خوبی شده است؛ هم در زمینه سیاست، هم در زمینه مسائل علمی، هم در زمینه مسائل اجتماعی، هم در زمینه اختراعات که شما حالا این‌جا نمونه‌اش را ملاحظه کردید و این جوان عزیز برای ما شرح دادند و از این قبیل، الی ماشاءالله در سرتاسر کشور انجام گرفته است. در بخش ابزاری، علی‌رغم فشارها و تهدیدها و تحریم‌ها و این چیزها، پیشرفت کشور خوب بوده است. اما بخش حقیقی، آن چیزهایی است که متن زندگی ما را تشکیل می‌دهد؛ که همان سبک زندگی است که عرض کردیم. این، بخش حقیقی و اصلی تمدن است؛ مثل مسئله خانواده، سبک ازدواج، نوع مسکن، نوع لباس، الگوی مصرف، نوع خوراک، نوع آشپزی، تفریحات، مسئله خط، مسئله زبان، مسئله کسب و کار، رفتار ما در محل

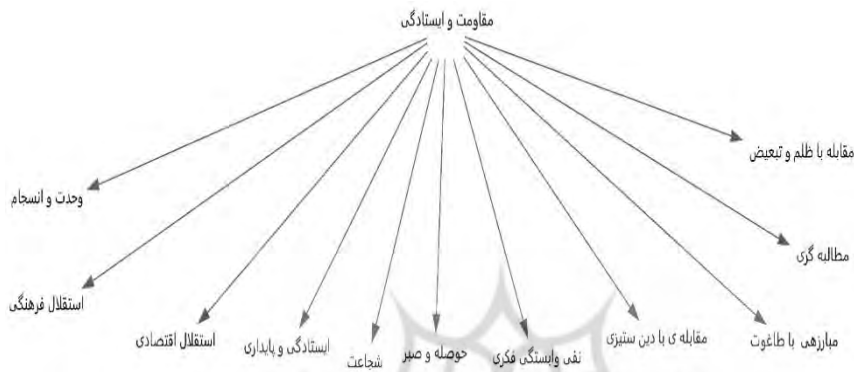
سبک زندگی دارای نمادهای ابزاری است که می‌تواند به تنظیم سبک زندگی در تمدن نوین اسلامی بپردازد. نوع آشپزی، نوع خوراک، الگوی مصرف، نوع لباس، نوع مسکن، سبک ازدواج و تفریحات از مهم‌ترین نمادهای ابزاری سبک زندگی تمدن‌ساز است.

۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ و ۷- بخش ابزاری عبارت است از همین ارزش‌هایی که ما امروز به‌عنوان پیشرفت کشور مطرح می‌کنیم: علم، اختراع، صنعت، سیاست، اقتصاد، اقتدار سیاسی و نظامی، اعتبار بین‌المللی، تبلیغ و ابزارهای تبلیغ؛ این‌ها همه بخش ابزاری تمدن است؛ وسیله است. البته ما در این بخش در کشور پیشرفت خوبی داشته‌ایم.

ما با مأمور دولت، سفرهای ما، نظافت و طهارت ما، رفتار ما با دوست، رفتار ما با دشمن، رفتار ما با بیگانه؛ این ها آن بخش های اصلی تمدن است، که متن زندگی انسان است (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۱/۰۷/۲۳).

کار، رفتار ما در دانشگاه، رفتار ما در مدرسه، رفتار ما در فعالیت سیاسی، رفتار ما در ورزش، رفتار ما در رسانه‌ای که در اختیار ماست، رفتار ما با پدر و مادر، رفتار ما با همسر، رفتار ما با فرزند، رفتار ما با رئیس، رفتار ما با مرئوس، رفتار ما با پلیس، رفتار

شاخص های مولفه مقاومت و ایستادگی در سبک زندگی



نمودار ۱۰- شاخص های مؤلفه مقاومت و ایستادگی در سبک زندگی

ظلم است، پیام مقابله با تبعیض بین‌المللی است نرسد؛ خواستند این پیام را خفه کنند؛ هدف این بود ... خب حال پاسخ ملت ایران چه بود؟ ملت ایران همه این هدف‌ها را خشتی کرد و خودش را بالا کشید و درست نقطه مقابل آن کاری که آن‌ها می‌خواستند اتفاق بیفتد، اتفاق افتاد. این که گفتم این یک فصل بسیار شورانگیز است و فصل هیجان‌آوری است، از این جهت است. ملت درست عکس آن‌چه آن‌ها دنبالش بودند و آرزویش را داشتند و برایش این همه خرج کردند و نقطه مقابل آن را به تحقق رساند (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۰۶/۳۰).

۶ و ۵ - ما ملتی هستیم با آرمان‌های بلند، با حرف‌های بزرگ، با قله‌های ترسیم‌شده‌ای - که حالا اگر مجال شد، چند جمله‌ای در این زمینه بعداً عرض خواهم کرد - که می‌خواهیم خودمان را به این قله‌ها برسانیم.

۱- وحدت مسلمانان یکی از دو پایه اساسی حج است که چون با ذکر و معنویت که پایه اساسی دیگر این فریضه پرراز و رمز است، همراه شود، می‌تواند امت اسلامی را به اوج عزت و سعادت برساند (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۰۴/۱۷).

۲ و ۳- استقلال اقتصادی مهم است، [اما] اول در زمینه فرهنگی عرض بکنم؛ استقلال فرهنگی به اعتقاد بنده از همه این‌ها مهم‌تر است. استقلال فرهنگی در این است که سبک زندگی را، سبک زندگی اسلامی-ایرانی انتخاب بکنیم. بنده در باب سبک زندگی دو سه سال قبل از این مفصل صحبت کردم (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۵/۰۳/۱۴).

۴ و ۱۱- «مردم‌سالاری دینی» یک حرف جدید است، یک ترتیب تازه برای زندگی است، یک سبک جدید برای زندگی ملت‌ها است؛ خواستند این پیام که پیام مقاومت است، پیام ایستادگی است، پیام عدم تسلیم در مقابل زورگویی است، پیام مقابله با

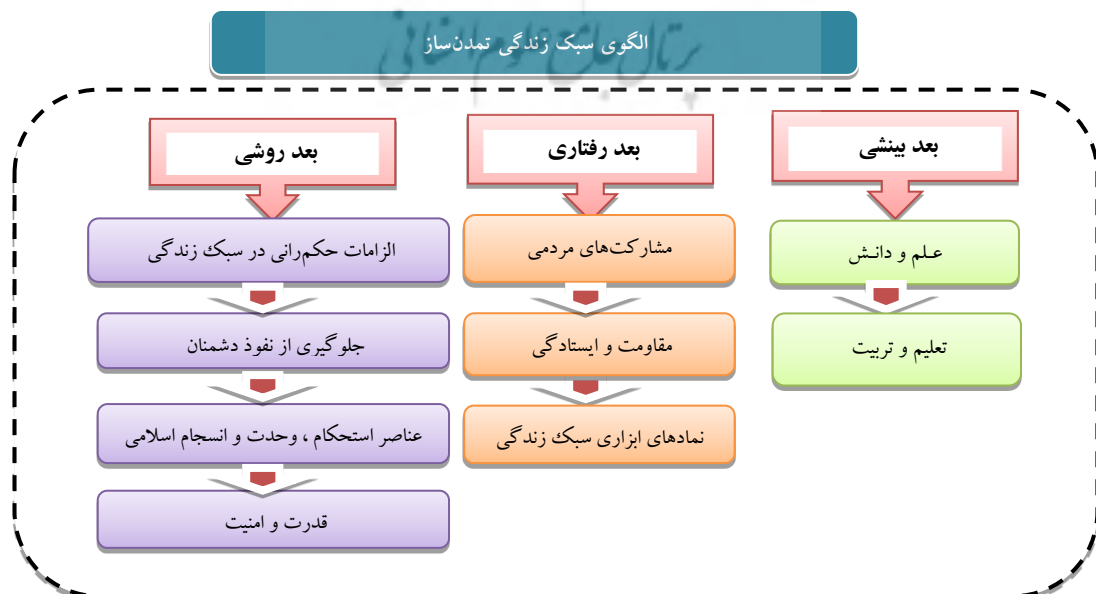
۹- این حرف‌های خوب را، این مطالب عالی را در همین زمینه‌های گوناگون به مردم بزنید؛ مسأله سبک زندگی، مسأله حکم‌رانی اسلامی، مسأله مبارزه با طاغوت، مسأله استقرار توحید به معنای واقعی کلمه در جامعه و مسأله عدالت که جزو اساسی‌ترین مسائل است؛ بروید بگویید این‌ها را، معرفت مردم را بالا ببرید، گفتمان‌های انقلابی در مردم به وجود بیاورید و البته وجود دارد، تقویت کنید (۱۳۹۸/۰۲/۱۸).

۱۰- مطالبه‌گری موجب می‌شود که بعضی نگویند خوب حال که مثلا تشکیلات مدیریتی دولت تشکیلات انقلابی است، مجلس انقلابی، دولت انقلابی و مانند این‌ها دیگر مثلا نقش دانشجویان انقلابی چیست؟ «نخیر، اتفاقاً می‌توان گفت نقش‌شان گاهی اوقات بیشتر است، برای خاطر این که امکان حضورشان، امکان فعالیت‌شان، امروز بیشتر است. یکی از موارد، همین مطالبه‌گری است که می‌توانید انجام بدهید (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۴۰۱/۲/۶). الگوی سبک زندگی تمدن‌ساز در زیر آمده است:

این احتیاج دارد به انسان‌های صبور، عاقل، متدین، اهل ابتکار، اهل اقدام، دور از تنبلی، مهربان، عطف، دارای حلم، دارای شجاعت، با رفتارهای مؤدبانه، پرهیزگار و انسان‌هایی که درد دیگران، درد آن‌ها محسوب بشود (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۳/۲/۱۷).

۷- ما احساس کردیم یک انگیزه شجاعانه‌ای وجود دارد برای این که بگویند یک چیزهایی را. اگرچه من بعضی حرف‌ها را قبول ندارم، اما شجاعت را قبول دارم؛ این احساس روحیه تهاجم را در جوان دانشجو و جوان انقلابی، من کاملا قبول دارم. بایستی این ارزش‌ها به صورت صریح، هوشیارانه، دائما مطالبه بشود؛ [از سوی جوان پای کار]. مقابله با اشرافی‌گری؛ یعنی در افکار عمومی، اشرافی‌گری نفی بشود. وابستگی فکری نفی بشود (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۷/۳/۷).

۸- مثلا اگر چنانچه ما بتوانیم این فکر را که «جنس خارجی بهتر است» از ذهن‌ها پاک بکنیم، آن وقت خود مردم به طور طبیعی می‌روند دنبال کالای داخلی و برکات و خیرات این کار همه تحقق پیدا خواهد کرد. مطالبه سبک زندگی اسلامی - ایرانی، مطالبه فرهنگ دینی (بیانات امام خامنه‌ای، ۱۳۹۷/۰۳/۰۷).



بحث و نتیجه گیری

نتایج و یافته‌های حاصل از این پژوهش گویای آن است که در رویکرد اول پژوهش رهبری و هدایت جامعه دینی تا تحقق تمدن نوین اسلامی در عصر کنونی و پیش‌رو نیازمند بازشناسی همه‌جانبه تمدن اسلامی گذشته است؛ آن‌چنان که در صدر اسلام این رسالت عظیم بر عهده وجود مبارک پیامبر اکرم (ص) بوده و این هدایت پس از ایشان به صحابه و جانشینان پاک‌شان واگذار شده است؛ در حال حاضر، این رهبری و هدایت بر عهده نایب برحق امام زمان (عج) به - عنوان جانشین جانشینان پیامبر (ص) است، به نحوی که بازیابی و برگشت به مسیر اصلی تمدن اسلامی گذشته که سایر تمدن‌های جهان را در زمان خود به چالش کشیده بود، بازیابی آن تمدن، متضمن توجه دقیق به منظومه اندیشه‌ای حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) است؛ از سوی دیگر، معظم‌له بر این عقیده‌اند که آن سبک زندگی می‌تواند تمدن - ساز باشد که مردم آن جامعه از لحاظ بینش، رفتار و روش زندگی از مؤلفه‌های اساسی سبک زندگی اسلامی برخوردار باشند و از جمله این مؤلفه‌ها: «الزامات حکمرانی اسلامی؛ تعلیم و تربیت اسلامی؛ جلوگیری از نفوذ دشمنان؛ علم و دانش؛ عناصر استحکام، وحدت و انسجام اسلامی؛ قدرت و امنیت ملی؛ مشارکت‌های مردمی؛ مقاومت و ایستادگی و نمادهای ابزاری سبک زندگی» است. مهم‌تر این که ریل - گذاری هدفمند در حوزه سیاست‌گذاری فرهنگی نیازمند توجه ویژه با در نظر گرفتن شاخص‌های خاص هر کدام از این مؤلفه‌ها در راستای زمینه‌سازی برای تحقق تمدن اسلامی در مقابل سایر تمدن‌ها، از جمله تمدن غرب است، بنابراین سبک زندگی ایرانی - اسلامی می‌تواند نقش موتور پیشران و جنبش نرم‌افزاری تمدن اسلامی را ایفا نماید.

تقدیر و تشکر

نگارندگان بر خود لازم می‌دانند تا ضمن سپاس از سردبیر محترم فصلنامه، از همه داوران ارجمندی که در مطالعه و ارائه نظرات ارزشمند خود، ما را یاری نموده‌اند مراتب سپاس خویش را عرض نمایند.

منابع

۱. آیت الله علامه مصباح، محمدتقی. (۱۳۹۲). گفت و گو با اولویت‌های تحقق سبک زندگی اسلامی، معرفت، سال بیست و دوم، شماره ۱۸۶. <https://ensani.ir/fa/article/339406>
۲. بهمنی، محمدرضا. (۱۳۹۳). تمدن نوین اسلامی در اندیشه آیت‌الله امام خامنه‌ای (چیستی و چگونگی تکامل تمدنی جمهوری اسلامی ایران). دوره ۱۹، شماره ۷۴ - شماره پیاپی ۷۴، تیر ۱۳۹۳، صفحه ۲۳۷-۱۹۸. <https://ensani.ir/fa/article/412065>
۳. بیانات و فرمایشات امام خامنه‌ای (مدظله العالی)، (فیش‌ها) قابل دسترسی در پایگاه اطلاع رسانی اطلاع رسانی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) Khamenei.ir
۴. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار جمعی از نخبگان، استادان و پژوهشگران دانشگاه‌ها، ۱۳۹۸/۳/۸. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۵. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار معلمان، ۱۴۰۱/۲/۲۱. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۶. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار طلاب حوزه های علمیه، ۱۳۹۸/۲/۱۸. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۷. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در ارتباط تصویری با مدیران آموزش و پرورش، ۱۳۹۹/۶/۱۱. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۸. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار فرماندهان گردان های بسیج، ۱۳۹۴/۹/۴. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۹. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین علیه السلام، ۱۳۹۴/۰۲/۳۰. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۱۰. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار فرماندهان و کارکنان نیروی هوایی و پدافند هوایی ارتش، ۱۳۹۴/۱۱/۱۹. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۱۱. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در متن انتصاب حجت الاسلام محمد قمی به ریاست سازمان تبلیغات

- اسلامی، ۱۳۹۷/۰۵/۲۸. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۱۲. بیانات امام خامنه‌ای در دیدار اعضای موسسه عالی فقه و علوم اسلامی، ۱۳۹۷/۱۲/۱۳. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۱۳. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) بیانیه گام دوم انقلاب خطاب به ملت ایران، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۱۴. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار شرکتکنندگان در مسابقات بین‌المللی قرآن، ۱۳۹۸/۰۱/۲۶. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۱۵. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۴۰۰/۱۲/۱۹. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۱۶. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در سی و سومین سالگرد رحلت حضرت امام، ۱۴۰۱/۳/۱۴. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۱۷. بیانات و پیام امام خامنه‌ای (مدظله العالی) به حجاج بیت الله الحرام، ۱۴۰۱/۰۴/۱۷. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۱۸. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۹۸/۱۰/۲۷. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۱۹. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در سخنرانی تلویزیونی به مناسبت والدت حضرت امام زمان (عج)، ۱۳۹۹/۰۱/۲۱. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۲۰. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار جوانان استان خراسان شمالی، ۱۳۹۱/۰۷/۲۳. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۲۱. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در مراسم بیست و هفتمین سالگرد رحلت امام خمینی رحمه الله علیه، ۱۳۹۵/۳/۱۴. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۲۲. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار معلمان و فرهنگیان کشور، ۱۳۹۳/۲/۱۷. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۲۳. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار دانشجویان، ۱۳۹۷/۳/۷. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۲۴. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار طلاب حوزه‌های علمیه، ۱۳۹۸/۰۲/۱۸. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۲۵. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در دیدار جمعی از دانشجویان، ۱۴۰۱/۲/۶. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۲۶. بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در بیانات در دیدار اقشار نمونه بسیج سراسر کشور، ۱۳۹۰/۰۹/۰۴. قابل مشاهده در: Khamenei.ir
۲۷. جان احمدی، فاطمه. (۱۳۸۸). تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی. تهران: انتشارات نشر معارف. قابل مشاهده در: <https://www.gisoom.com/book/11641402>
۲۸. جعفری، علامه محمدتقی. (۱۳۷۳). فرهنگ پیشرو فرهنگ پیرو. جلد ۶. تهران: انتشارات علمی و فرهنگی. قابل مشاهده در: <https://www.gisoom.com/book/1181753>
۲۹. حمیدی‌زاده، محمدرضا. (۱۳۸۶). برنامه‌ریزی استراتژیک. تهران: انتشارات سمت. قابل مشاهده در: <https://soroushgan.ir/product>
۳۰. رحیمی جلیبری، اعظم. (۱۳۹۹). تبیین زمینه‌ها و مؤلفه‌های ارتقاء تمدن اسلامی. نشریه علمی علم و تمدن در اسلام، ۷۳-۵۴. قابل مشاهده در: <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1551873>
۳۱. معین، محمد. (۱۳۸۴). فرهنگ معین. جلد ۳. تهران: انتشارات دانشگاه تهران قابل مشاهده در: <https://www.gisoom.com/book/1141396/>
۳۲. ولایتی، علی اکبر. (۱۳۸۴). فرهنگ و تمدن اسلامی. قم: دفتر نشر معارف. قابل مشاهده در: <https://www.gisoom.com/book/11577394>